

Kapuőr, kulcsszemély vagy ajtónálló?

A TMT Szerkesztőségének
B u d a p e s t

Lapunk 1972.10.számának 787-791. oldalán cikk jelent meg a "gatekeeper" kifejezés magyarázatáról. A beérkezett hozzászólást, illetve kiegészítéseit az alábbiakban közöljük, egyelőre anélkül, hogy a kérdésben a szerkesztőség állást foglalna. Várjuk még és kérjük az olvasók további hozzászólásait.

A TMT 1972/10.számának terminológiai rovata a gatekeeper szó értelmezésével foglalkozik és a megfelelő magyar szakkifejezést keresi.

Nem vagyok könyvtártudományi szakember, csak egyszerű érdeklődő, aki szívesen eltűnődöm egy-egy új idegen szakkifejezés magyar megfelelőjének a megtalálásán, mivel szakszövegek fordítása során gyakran ütközöm hasonló problémákba.

A szóbanforgó fogalom számomra teljesen ismeretlen, illetve csak ismeretlen volt mindaddig, amíg a TMT hivatkozott számában GYÖRE Pál érdekes cikkét nem olvastam. Most azonban már határozott elképzelésem van arról, mit is akart kifejezni Kurt LEWIN a kommunikáció kapuiban álló gatekeeper elnevezéssel.

És mert GYÖRE Pál cikkéből jól megértettem a fogalom lényegét, azt is határozottan érzem, hogy a t.Szerkesztőség által ajánlott "kulcsszemély" elnevezés semmiképpen sem jó megfelelője a szóbanforgó angol szónak, részben azért, mert a kulcsszemély nyelvünkben sokkal fontosabb egyén, mint egy "kapuőr", de főleg azért, mert feltétlen félreérthetősége miatt teljesen alkalmatlan arra, hogy a szakterminológiában a kívánt értelemmel ruházzuk fel. A Györe-cikkhez közölt "Hivatkozások" között egy len olyan bibliográfiai adat szerepel, amelyben a gatekeeper szót olvashatjuk /ll. tétel/. Ha ezt le akarjuk fordítani, a legjobb fordítás, úgy hiszem, a következőképpen hangzanék:

"A tudomány kulcsszemélyei: szerepük a tudományos folyóiratok

cikkeinek válogatásában", - ez pedig véleményem szerint teljesen rossz, félrevezető, értelmetlen.

Más szóra van tehát szükség, hiszen pl. a tudomány kulcsszemélyei alatt egészen másokat értünk, mint akikre a hivatkozott cikk utal.

Javaslatom: gatekeeper = ajtónálló.

Ha valakinek feltenném a kérdést: kicsodák a tudomány ajtónálói? - alighanem értetlenül tekintene rám. De ha annak mondom ezt, aki ismeri a "Gatekeepers of science" fogalmát, - meg fogja érteni.

Igen, ahogy izlelem a szót, egyre jobban tetszik. Sokkal jobb, mint a szó szerinti fordítás: a kapuőr, és nem félreérthető, mint a kulcsszemély.

Ezt a szót érzésem szerint be lehetne vezetni a könyvtartudományi terminológiába a gatekeeper megfelelőjeként.

Nagy Guido

Dr.NAGY Guido hozzászólásának első részével - a vitatott cikk ismeretében - teljes mértékben egyetértek.

Ami a "gatekeeper" szó magyar meghatározását illeti, az eddig ismertetett javaslatokat nehezen érthetőnek, félrevezetőnek érzem.

Véleményem szerint a "gatekeeper" tevékenységéből kellene a magyar meghatározáshoz kiindulni. Ezért javaslatom: információ-irányító.

Lengyel Lajosné

A "gatekeeper" szó magyar megfelelőjét keresve - úgy gondolom - olyan kifejezést kell találni, amelyben a "tájékoztatás", illetve az "információ" szó szerepel. - Enélkül mind a cikkben említett "kulcsszemély", mind a dr.NAGY Guido által javasolt "ajtónálló" szó félreérthető.

Dr.LENGYEL Lajosné javaslata, "információ-irányító", egyértelműen kifejezi a "gatekeeper" szóval jelzett személy funkcióját. S ami - szerintem - a legfontosabb, ebből a kifejezésből a "tolvajnyelvben" járatlanok előtt is azonnal világos, miről van szó.

Fülöp Ágnes

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Műszaki-Gazdasági Információ sorozatában megjelenő kiadványok közül figyelmükbe ajánljuk a következőket:

következőt:

—BERUHÁZÁS - FEJLESZTÉS

E kiadvány széleskörű, rendszeres információt szolgáltat állóeszközök létesítésével, azok felújításával kapcsolatos kérdésekről. Tájékoztatót nyújt továbbá a beruházások gazdasági-műszaki tervezésével és kivitelezésével foglalkozó szakemberek részére az alábbi témakörökben: beruházások gazdasági hatékonysága műszaki-gazdasági előkészítése, tervezése, a gazdasági növekedés és a termelésbővítés eszközigényessége, a hitelpolitika eszközei, az állóeszközök kihasználása, stb.

Megjelenik havonta.

Évi előfizetési ára: 480,—Ft.

—NEMZETKÖZI VÁM- ÉS KERESKEDELEMPOLITIKA

A Külkereskedelmi Minisztérium Vámpolitikai és Nemzetközi Szervezetek Főosztálya közreműködésével, kéthavonta jelenik meg.

A kiadvány elsősorban a külkereskedelemmel, a termeléssel, piackutatással, marketinggel foglalkozó szakembereknek ad hasznos információt. Hasznos lehet azonban a gazdasági élet más területén tevékenykedőknek is, nem utolsósorban a vállalatok felelős és igényes vezetőinek.

Évi előfizetési ára: 240,—Ft.

—MŰSZAKI ELLENŐRZÉS

A műszaki ellenőrzés legfontosabb feladatait (ellenőrzéstechnika, minőségbiztosítás minőségvédelem) felölelő folyóirat, amely közvetlenül felhasználható, tömörített fordításokat közöl a fenti tárgykörből.

Megjelenik havonta.

Évi előfizetési ára: 300,—Ft.